

KIRJA-ARVOSTELU

Juho Wilska

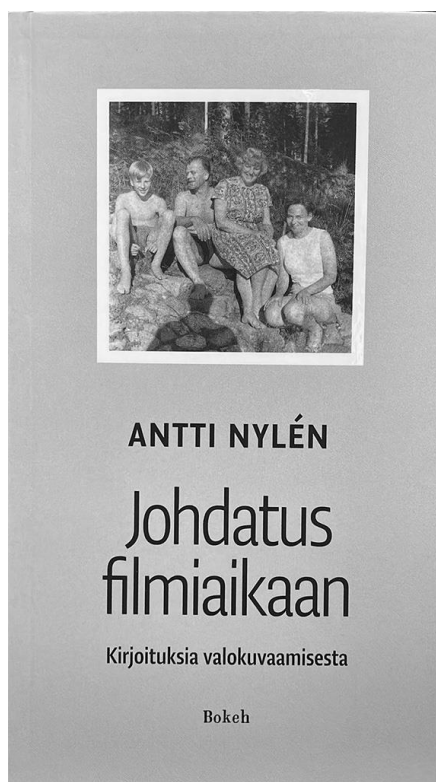
Esseitä valokuvaamisesta

 valokuvaus, valokuva, kemiallinen valokuvaus, filmi, esseet, valokuvafilosofia

Juho Wilska, Turun yliopisto, jmawil@utu.fi

Antti Nylén: *Johdatus filmiaikaan. Kirjoituksia valokuvaamisesta*. 2. painos. Bokeh 2025. 278 s.

211

Antti Nylénin esseekokoelman nimi *Johdatus filmiaikaan* saattaa tuoda ensimmäisenä mieleen historiankirjan. Filmiaika on ollut ja mennyt, ja tämän kirjan kautta saa yleiskäsityksen tuosta aikakaudesta. Filmiaika ei kuitenkaan ole päättynyt: digitaalinen valokuvaus on ottanut sen paikan, mikä kemiallisella valokuvauksella vielä viime vuosituhannella oli. Samanaikaisesti filmille kuvaamisen suosio on vuosituhannen vaihteesta kasvanut: uusia kameramalleja on julkistettu, filmin kysyntä on kasvanut ja filmille kuvataan jälleen myös ammattimielessä. Filmiaika on siis myös nyt, ja sen ulottuvuuksia tämä kirja käsittelee. Kirjan ensimmäinen painos ilmestyi vuonna 2017 ja vuonna 2025 julkaistiin sen toinen painos, johon on tehty eräitä lisäyksiä.

Kirjoittajan mukaan teos ei ole teoreettinen tai filosofinen, vaan kokemuksen kuvaus esseiden muodossa. Kirjoittajan ääni kuuluu, ja teoksen teoreettisuudessa ja filosofisuudessa on tarttumapintaa niin valokuvaajille kuin valokuvasta kiinnostuneille tutkijoillekin. Valokuva ja siihen liittyvä tutkimus tarvitsee lähtökohtia ajattelulle tilanteessa, missä tapa käyttää ja ottaa/saada valokuvia on murroksessa, ja

tähän suomenkielinen esseekokoelma sopii hyvin.

Kirjassa käsitellään siirtymää filmistä digitaaliseen valokuvaukseen. Ajallisena jäänteinä ovat valokuvauksen pitkä historia ja kirjoittajan oma kokemus valokuvaajana. Toiseen painokseen kolmas ajallinen ulottuvuus syntyy siitä, että ensimmäisessä painoksessa julkaistujen esseiden nykyhetki on

vuodessa 2017. Nämä kirjoitukset valokuvaamisesta lähtevät kuvaajan omasta arvomaailmasta ja kuvaamisesta itsestään. Esimerkkinä pohdinta valokuvauksen suhteesta veganismiin, onhan hopeagelatiinivedoksen materiaalina nimensä mukaisesti eläinperäinen gelatiini, jonka merkitystä ja osuutta filmissä ei monikaan kuvaaja ole tullut ajatelleeksi. Kirjoitukset hyödyntävät valokuvaan liittyvää kirjallisuutta, mutta historiallisesta lähteisiin nojaavasta esityksestä ei ole kysymys.

Teoksen suurta antia onkin Nylénin pohdinta valokuvan olemuksesta. Esille voi poimia kiinnostavan käsitteen *hypervalokuva*. Tällä hän viittaa valokuvan luonteeseen digitaalisessa ympäristössä: kun valokuva on konkreettinen ja luonteeltaan muuttumaton, ei hypervalokuvalla ole samanlaisia rajoja. Se on tiedosto, eli informaatiota sisältävää koodia, ja sitä käytetään toisin. Käsite haastaa ajatusta, jossa valokuvaus säilyisi ikään kuin samana kehittyvänä ilmiönä siirryttäessä tekniikasta toiseen. Filmikuvasta digikuvaan siirtyminen on ilmiönä niin suuri, että sille voi antaa käsitteellisen eron. Tällaisella valokuvauksen käsitteellistämällä on annettavaa eri aikakausien valokuvaan ja visuaaliseen kulttuuriin liittyvälle pohdinnalle.

Kirja jakautuu kolmeen osaan, joissa on kussakin 7–9 esseetä. Esseemuoto on saavutettava kiireisellekin lukijalle. Formaatti muistuttaa osaltaan Martti Lintusen 1980-luvulla toimittamaa *Kuvista sanoin* -kokoomateosta. Kirjan taskukirjamainen ulkoasu tuo mieleen 1980-luvun valokuvausoppaan. Helppolukuisuutta on haettu jättämällä useimmista tietokirjoista poiketen ns. liehureuna oikeaan marginaaliin. Kirjan valokuvat on toteutettu tietokirjoille tavalliseen tapaan erillisille kuvasivuille. Kuvat ovat esillä tekstissä, ja kiinnostavasti – ehkä valokuvausoppaiden tyyliä jäljitellen kuviin on nostettu myös tekstissä mainittuja kameroita.

Kokonaisuutena *Jobdatus filmiaikaan* sanallistaa kuvaamista, miksi sitä tehdään ja erityisesti filmille. Teosta voikin pitää hyvänä lähtökohtana tämän valokuvauksen ja visuaalisen kulttuurin osan alueen ymmärtämiseen. Kirjan toiseen painokseen on lisätty fotoalalla työskentelevän Jussi Lehmuksen jälkisanat sekä Nylénin teksti mustavalkofilmin kehittämisestä. Viimeksi mainitussa tekstissä mennään lähimmäs opaskirjan tyyliä. Näin kirjan toinen painos avaakin vielä hieman laajemmin kemiallista valokuvausta osana ajattelua ja elämää.